

CARTILE SATEANULUI ROMANU.

DESCÉPTA-TE ROMANE!

Cartea II.

Februariu.

An. X.—1885.

Catra Romanii sateni.

„Cresceti si ve inmultîti
Si pamêntulu stapênitî!“

Ast'feliu lui Adamu si Evei
Li-a dâsu bunulu Domnedieu,
Si de-atuncia pe vecîe
Sântu remâne graiulu seu.

Din pamêntu resare érb'a
Pentru hran'a viteloru;
Din pamêntu crescú holdele
Spre nutretiu ómeniloru;
Din pamêntu resaru copacii
De paduri si de gradine,
Apele de tóta sém'a
Cu isvórele lorú line;
Totu pamêntulu ni da aurú,
Fieru, arama, plumbu, argintu,
Pietre scumpe, sare si-alte
Pietre câte scimú cà suntu;
Scurtu pamêntulu este-o mama
Cu unu sînu plinu de dulcétia,
Far' de care omenimea
N'ar' poté avea viétia.

Vedemu dara cà pamêntulu
Este pentru unú poporu

*Avuți'a cea mai mare,
Celu mai pretiosu odoru;
Si că însusiu Domnedieu
Dăce că sè-lu stapênimu,
Căci numai asiá vomu cresce
Si-omu poté se ne'nmultîmu.*

*Dara voi — sateni români —
Ve întrebu: — Ati împlinitu
Voi'a cea domnedieșca
Cu pamêntulu moscenitu
Dela mosi-stramosii vostri? —
— O, nu! — Ati trecutu hotarulu
Si de-ace'a adî multi plângeti,
Coplesîti reu de amarulu
Seraciei, ce v'apêsa.
Ati pierdutu cu împrumuturi,
Cu betîi si fudulii
Multe locuri de-ale vóstre
Din gradini si din câmpii;
Ati pierdutu deci temelî'a
Vietii vóstre de aici;
Si din mari ce-ati fostu odata,
Asta-dî goi sunteti si mici.*

*Prin acestea fapte rele
Némulu nostru românescu
— Ce-aru avea se se 'nmultiasca
Pe pamêntulu stramosiescu —
Elu din dî in dî decresce,
Piere-încetu, necontenitu,
— Căci asiá de-cându-i lumea
Némurile au peritu,
Cându n'au împlinitu vointi'a
Sânta a lui Domnedieu.*

*Rogu-vè deci fratîloru:
Celu puçinu de-acù 'nainte
Pururea ve fie-amînte
Cá si de viéti'a vóstra,
De pamêntulu ce-lu aveti!
Nu-lu vindeti cu nici unu pretiu!!
Ci cautati de ve'ndreptati:
Ce-ati vëndutu se cumperati!
Câci numai atunci vomu cresce,
Némulu ni s'a inmultî,
Domnedieu va fi cu noi,
Lumea ne va fêrici:
Cându pamêntulu îlu vomu scî
Cá si viéti'a pretiuí!!!*

C. MORARIU.

Din viéti'a lui Mihaiu Vitézulu.

Inainte de Mihaiu erá domnu in Munteni'a Alesandru alu III-lea, omu nesatiosu, care a cumperatu domni'a pre bani dela Turci, si pentru ace'a puneá dàri mari si storcea pre poporu pâna la mãdua. Nece una data nu au fostu Romanii in stare mai trista. — Pre vremea acést'a, unu óre care Mihaiu ajunsè prin mintea si iscusinti'a s'a Banu alu Craiovei, care erá cea mai inalta trépta dupa domniá. Acestu Mihaiu erá menitu se dè una stralucire armeloru romane din Munteni'a. — Alesandru alu III-lea mai antaiu iubea pre Mihaiu, inse aflându in urma cà Mihaiu ambla dupa domnia, cautá totu prilegiulu se-lu pérda. — Prilegiulu i-s'a datu în curundu. Avêndu Mihaiu unu unchiu: vitézulu Jane, care locuiá in Constantinopolu, acest'a platí lui Sinan Pasi'a 20 mii galbeni, cá se pregátésca tronulu Munteniei pentru nepotulu seu Mihaiu. Ba si Sigismundu din Ardealu inca 'lu recomêndá pre Mihaiu de domnu alu Munteniei scriendu lui Sinan Pasia si ambasadorului englesu Eduardu.

Mihaiu inse vrêndu se mérga si elu la Constantinopolu dupa invitarea unchiului seu, a fostu prinsu pre drumu de

unu sêrbu, capitanu de seimeni si dusu inaintea lui Alesandru alu III-lea in Bucuresci.

— Ce reu ti-am facutu, i-dîse Alesandru lui Mihaiu, de voiesci se me alungi de pre acestu tron, ce l'am câsigatu cu atâtea jertfe.

— Nici unu reu pentru mine, i-respunse Mihaiu, dar' multu reu pentru tiér'a mea. Poporulu geme sub lipsele vietiei, precându tu nu asculti plângerile lui, ci numai sióptele veninóse ale curteniloru tei, cari 'ti lauda si faptele cele mai nelegiuite. Ai cumperatu domni'a pre bani, si acesti bani trebue acum se-i scoti din sudórea poporului, cá se poti platí cu ce esci detoriu. Mie mi-ai facutu bine o recunosc, dar' acést'a nu me indetoresce a lucrá contr'a tierei si poporului meu.

— Inca me mustrí? graii atunci Alesandru plinu de mânía. Eu credeám cá vei cadé in genunchi si 'ti vei cere iertare de faptele tale nelegiuite.

— Nu face fapta nelegiuita acel'a, ce voiesce binele tierei s'ale, i-respunse Mihaiu, dar' la unu semnu alu lui Alesandru sbirii 'lu duseru in inchisóre, de unde avea se-lu scóta in deminéti'a urmatória spre a lu ucide inaintea poporului, care iubea atátu de multu pre acestu omu.

In mediuloculu Bucuresciloru erá loculu osândeii. Calàulu asceptá jertfa s'a. Mihaiu cu càutatur'a lui aspra, ce se lasá asupr'a multimei cá unu noru de fieru pasieá spre loculu mortiei s'ale. Poporulu 'lu compatimiá, cá-ci 'lu iubeá din sufletu si ureá pre Alesandru alu III-lea.

In fine ajungându Mihaiu la loculu menitu, calàulu redicà securea in aeru si erá gata se-lu lovésca. Atunci una càutatura teribila aruncata gâdelui 'lu facù pre acést'a se-si scape securea din mâni si se o iá la fuga prin mediuloculu multimei. — Poporulu strigá: „Gratfe! Ddieu voiesce, cá Mihaiu se traiésca!“

Mihaiu a fostu agratiatu.

Nu a trecutu multu tempu apoi si-lu vedemu pre Mihaiu in Ardealu, intielegându-se cu Sigismundu Báthory, ér' dupa ace'a la Constantinopolu. Unchiulu seu, vistieriulu Jane

si unu grecu, omu cu vaza inaintea turciloru, mijlocira dela vizirulu (se intielege prin bani) domni'a pre sém'a lui Mihaiu. Ast'feliu in 1592 in etate de 34 ani Mihaiu ajunse domnu alu Munteniei si intrà in tiéra cu 2 mîi de spahii. Alesandru alu III-lea fugí la Constantinopolu si acolo a fostu ucisu prin intrigele lui Jeremia Movila, domnulu Moldovei.

Poporulu romanu devenise mare prin suferintiele indelungate de mai inainte. I-trebuia inse unu barbatu bravu, care se-lu conduca la marire. Si Ddiu nu a uitatu de neamulu romanescu, atunci cându primejdi'a erá mai mare, Dlu li-a datu unu omu, care nici-candu nu li-ar' fí prinsu mai bine romaniloru, cá in vremile acelea pline de vijelia, cându turculu se nisuiá cu ori-ce pretiu se faca pasialicu turcescu din Romani'a. — Acestu omu bravu erá Mihaiu.

Elu intrà in tiéra cá beiu, dar' se hotari se devina Domnu adevratu pentru fericirea tierei s'ale. Acestu omu avea totu curagiulu spre a-si indepliní scopulu seu. Elu precepea starea lucruriloru cum nu se póte mai bine. Nu trebuia, decátu se incépa cu planurile s'ale maretie.

Radu Negru si Mircea I. au fostu organisatu cu multu inca mai inainte de Mihaiu armat'a romanésca, dar' urmandu domni lenesi, cari nu aveau in vedere nici decum stralucirea romaniloru prin arme, a fostu decadiutu multu. Posturile inse nu eráu desfientiate si capii corpuriloru de ostire esistáu inca. Soldati? Eráu destuli, alergáu cu miile la cea de-ântaiu chemare.

Mihaiu se ingrigí mai antâiu de armata. Apoi a facutu legatura cu Aronu din Moldov'a, in contra Turciloru, duşimani ai crestiniloru si tiranii cei mai mari ai Romaniloru. Acestu Aronu din Moldov'a desí insusi erá tiranu totu nu putea suferi tiraniele altor'a, de ace'a primí cu mare placere legatur'a cu Mihaiu. In acésta legatura intrà si Sigismundu Batori, principele Transilvaniei, cu care vorbise Mihaiu inca mai inainte in acést'a cauza.

Le trebuia inse aliati mai puternici, cà-ci Turcii eráu multi si vênjosi. De ace'a cercara la Germani'a si la Poloni'a.

Rudolf imperatulul Germaniei promise ajutoriu, inse numai pentru scopurile s'ale, ér' Poloni'a remase nepasatória.

In 5 Novembre, spre díu'a Archangeliloru Michailu si Gavrilu, anulu 1594, trámisii Moldovei si ai Ardealului impreuna cu Mihaiu jurara in Bucuresci, cá voru tiénea umeru la umeru spre a umilí mândri'a Turciloru si spre a mântuí tierile de jugulu loru.

In urma acesti trei principi subscrísiera o plânsóre contr'a portarei Turciloru si o tramísiera Sultanului — Domnitoriulu turcescu. Respunsulu a fostu datu prin unu numeru mare de Jeniceri, tramisi in tiéra cá se pradeze.

Atunci Sigismundu trimise lui Mihaiu 2000 de ómeni sub doi conducatori, ér' Aronu unu corpu (regimentu) de Moldoveni sub hatmanulu (vizirulu) tieriei.

Acum Mihaiu se hotarí la o incercare indrasnétia. Védiéndu adeca câte nefericiri aducu Turcii pe biét'a tiéra románesca prin invasiunile si calcarile loru dese, se hotarí a-si resbuná cumplitu. Cluj / Central University Library Cluj

Inse vointi'a lui trebuiá se o scie mai ántáiu si poporulu. Spre scopulu acest'a a datu ordinu, cá din tóte jude-tiele, orasielle si satele se víná representanti (alesi) la Bucuresci. — In 30 Octobre 1594 poporulu erá adunatu in sal'a Metropoliei, ér' Mihaiu aparú in tóta marirea s'a inaintea acestui poporu, celu iubiá pâna la adorare.

— „Fratíloru, díse elu, legea, drepturile, limb'á si viéti'a romanului au ajunsu jocaría in mân'a Turciloru. Bessericele nóstre suntu despoiate, femeile pângarite, copii furati si facuti musulmani (turci). Starea de adi este mai cruda decâtu mórtea. Eu din parte-mi 'su hotaritu mai bene a morí decâtu a mai duce o ast'felu de viétiá in suferintie. V'amu chematu deci se ve spunu, cá a sositu vremea se scuturamu jugulu Turciloru!“

Poporulu a respunsu prin strigate de „se traiésca“ si prin cuvintele: „Se morimu séu se scapamu de Turci!“

Mihaiu dupa ace'a descoperí poporului planulu seu, care apoi s'a si dusu in deplinire in nóptea din 12 spre 13 No-

vembre, cându au fostu ucisi pâna la unulu toti Turcii din Bucuresci, Iasi si tóte orasiele romanesci.

Românii se schimbara cu totul. Ei cari eráu pâna aici atâtu de blândi, la vederea sangelui devenira fiare selbatice.

Presté trei díle Mihaiu plecá spre Giurgiu. De dóue lucruri se temeá acum Mihaiu si anume: de navalirea in mare a Turciloru si de tradare din partea unui Danu Vistieriulu, care erá pre partea Turciloru. Inainte de a plecá Mihaiu facú pre omulu seu Mihalcea capitanu si-i incredintiá ingrigírea armatei din Bucuresci. Acestu Mihalcea avea se griésca si de tóte mişcarile lui Danu Vistieriulu.

Ajungându Mihaiu la Giurgiu a aprinsu orasiulu, dar' cetatea nu a potutu se o cuprinde, pentru cá primia neincetatu ajutoriu de ómeni, arme, hrana si totu ce i-erá de lipsa pentru de a se sustiené. — Afara de ace'a érn'a erá fórte frigurósa, si asia Mihaiu se vediù silitu a se re'n-tórce la Bucuresci — Nu multa vreme dupa ace'a unu pasia intrá in Romani'a cu 2000 de Turci su cuventulu cá vré se pasiésca la invoiéla cu Mihaiu. Acest'a inse í-i gâci planurile, pentru ace'a 'lu-atacá si í-i macelarí armat'a intréga.

In Ianuariu an. 1595 Mihaiu trecú Dunarea pradá Rusciuculu, ce erá aperatu de 7000 Turci, desfientiá fortificatiunile (intaririle) dela Silistr'a si bagá spaima in Turci prin indrasnéla si curagiulu lui nemarginitu.

Sultanulu vediéndu faptele lui Mihaiu 'lu dechiará de depusu si numí domnu pre unu Bogdanu alui Ioanu Sasulu din Moldov'a. Acest'a porní cu armata mare spre Romani'a. In capulu acestei armate erá Mustaf'a pasia. Totu odata trei dieci de mii (30.000) de Turci la ordinulu Sultanulu intrara in Moldov'a — Dar' Romanii eráu eroi dela micu pâna la mare. Suferinti'a i-a fostu otielitu pentru fapte mari. Fratii Buzesci au batutu amaru pre Tatari, ucidiéndu pre fiulu Chanului, ér' Banulu Mihalcea si cu Banulu Mant'a sdrobira cu deseversíre unu altu corpu de Tatari si Turci. — Mihaiu luptá cu barbatíe si vitejía in potriv'a lui Mustaf'a pasi'a si trecú din nou Dunarea la 26 Ianuariu. — Turcii au fostu batuti. — Mustaf'a cadíu mortu. — Bog-

Elisabet'a Regin'a Romaniei.

Haberhorn & Lovich

CAROLU I. Regele Romaniei.

danu fugí, ér' Sultanulu denumí in loculu lui pre unu Stefanu.

Unu capitanú Gheti cu unu corpu de Romanasi inaintà pâna la Balcani si acolo batêndu pre vestitulú Sipan-Pasi'a, î-i luà averile. — Bravulu Calomfirescu sdrobí Hîrsiov'a; — ér' Aronu Domnulu Moldovei pradà Benderulu si arse cetatea Alba, apoi impreunându-se cu unu corpu ardelenescu cuprinsè tóte locurile din partea ace'a a Dunarei.

Unu preotu bravu numitu Pop'a Stoic'a din Olteni'a sarutà altariulu si sânt'a cruce, rogându pre Ddieu se-istee in ajutoriu si incingându-si sabi'a a alergatu in ajutoriulu dulcei sale patrii. O cêta de Olteni 'lu urmarà in lupta. Pop'a Stoic'a a facutu vitejii mari, — a trecutu Dunarea si a cuprinsu Vidinulu. Pre acestu erou 'lu cânta Bolintineanu in nesce viersuri fórte frumóse dîcându:

Pre o vale verde, sub stejari betrâni,
Trece Pop'a Stoic'a cu trei mii Români;
Lun'a plina 'naltia disculu ei pre munte,
Stoic'a stà la masa cu cei mai de frunte.

Acolo eroulu, óspetii beau vinu,
Pentru a loru tiara ei pe rêndu inchinu...
Unu solu Turcu ajunge si-ast'feliu le vorbesce:

„Cu cincii dieci mii ómeni Pasia ve lovesce
Armele depuneti, primiti a ve dá,
Cà-ci cu cáii numai ve voru sfarîmá,
Padisiachulu viati'a vóua daruesce“ ...

Inse Pop'a Stoic'a ast'feliu le vorbesce:

„Fii Romaniei nu dau arm'a loru
Fàrà se se bata. Ei cu dens'a moru!“
Dîce suna 'n cornu-i. Cei trei mii se-aduna,
Ei se batu in nópte la radie de luna.

Cându pre ceriulu negru zorile resfiru
Cómele de auru si de trandafiru,
Caii preste câmpuri dó Turci invêlíte,
Innotàu in sânge pâna la copite.

Pop'a Stoic'a lupta; moru bravii Români.

Inse cá vitejii cu armele-in mâni.

Pasi'a dîce Popei: Vinò tu la mine,
Armele depune; unu vitézu cá tine
E pecatu se móra.“ — Pop'a cu-arm'a 'n mâni
Móre cum murirà cei trei mii Români.

Ast'feliu de romani avea Mihaiu de conducatori a trupelor Romanesci. Ast'feliu erá Calomfirescu, ast'feliu Mihalcea si Manta si altii. Ér' in fruntea lor stralucea Mihaiu, erou intre eroi.

Turcii, dupa cum am vediutu, au fostu pretutindenea invínsi. Sultanulu Mohometu alu III-lea turbá de mânie. O mâna de ómeni 'lu nelinisciá asiá de multu. Deci 'si propuse unu planu indrasnetiu; — de a prefaca tierile române in pasialicu turcescu.

Dóue sute de mii de Turci se adunara sub comand'a celui mai bravu pasia Sinan. Mohometu alu III-lea erá omu resbunatoriu si cruðu cá unu tigrú. Dar' Mihaiu inca potea díce cu fala si mândria romanésca:

„Puçini suntu la numeru bravii mei Români
Unulu inse face câtu cincidieci pagâni.“ .. si
— „Cel'a ce se bate pentru neatêrnare
Are diece bratie, diece animi are, —
Anime de focu.“ (Va urmá.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tórcce-ti fete, ca a muritu bab'a Clóntia.

— Poveste. —

Ilean'a lelei Nastasíe erá o féta câtu se-i cerci parechia, de frumósa ce erá; — nu e deci nici o mirare, ca erá cá m somnurósa, — la omulu frumosu î-i sta bine si cá m somnurosú. Cele babe slabe de gura î-i scósera vestea ca ar' fi chiar leneósa cá toti leniosii, ca diuliti'a indelungata siede numai si mânânca si casca gur'a dupa cei drumari, cá numai a se gatá scie . . . si mai sciu eu câte vorbe nu mai scósera blastematele de babe despre Ilean'a lelei Nastasíe? O leaca de adeveru póte ca erá si in vorbele babelorú, firesce nu tocmai asiá cornuratu cum 'lu díceáu ele. Ba, ce se dícemu? unii ómeni, — Domnedien se nu le scrie in osênda, — rei la gura ori ca dóra pretini de ai babelorú ori ca dóra dujmani de a Ilenei, unii omeni de acestia mai scormonira minciun'a ca lelea Nastasíe ar' cá m netedí din

cându in cându pre Ilean'a cea frumósa si leniósa cá se-o
faca harnica si barbata, — dar' inzadaru! Eu nu-su omulu
care se credu minciuni, cu deosebire despre fetele frumóse
nu voiu se audu picu de hula, cá si de o audu — nu o credu.
Destulu ca odata, asiá se povesteste, lelea Nastasíe chiar
períá pre Ilén'a cu-o despícatúra de lemnu si inca asiá de
frumosu, incátu biet'a féta scotea nesce sbieráte de gândíái
ca se prepadesce lumea. — Cruda mama mai erá lelea Nas-
tasíe! — Chiar' cându se vaietá Ilean'a mai cu taríe, cându
plangieá mai cu lacrimi si oftá mai cu suspínu, trece
fíorulu imperatului pe-acolo, intr'o carútia cum numai la
fíiori de imperati vedi. Fét'a plângeá amaru. — Cugetându
fíorulu imperatului ca póte ajutá cev'a, opresce trasur'a in
drumu si intra in lontru. In vremile acelea se vede ca nici
feciorii de imperatu nu eráu asiá fâlosi cá acumu; mai intráu
si ei prin casele ómeniloru de rëndu. — Intréba deci pe
féta de ce plânge? Dar' bun'a mama, lelea Nastasíe, nu lasà
pre Ilean'a se se obosésca cu respunsulu, ci respunsè ea:
„dóra, uite domnisiorule, trasnit'a ast'a de féta are se-mi
mânânce dílele cu indèrvtnici'a ei; avitámu noi cânepa,
avutámu inu, eu nu am torsu nici unu firu, numai totu ea,
dóra voiu vedé-o sàtula de torsu, de unde? — mai ajuta la
cele biete vecine, mai la neamuri, mai si la straini. cine
numai scie cá are cânepa — nu scapa de ea se nu-i dee
unu caieru de torsu, pâna gatà la totu satulu. Acum, dupa
ce nime nu mai are de torsu, s'a pusu, focuit'a, ca nu-oiu
díce mai bine, s'a pusu dumni'a ei se tórca — cum n'a mai
torsu omu pre lume, — uite dta, domnisiorule, nuielele din
gardu, apoi se nu o batu? — ba o omoru cu bàtai'a.

— Numai atát'a a gresítu? întrebà feciorulu impera-
tului; déca tóta gresiél'a ei e ast'a, atunci nu o mai bate,
fara lasa-o se vínà cu mine la mam'a, i-vá dá ea cânepa si
inu pâna se va saturá de torsu, sí n'a fi silita se tórca
gradelele. Lelea Nastasíe, intr'o bobota de mâníe, dadù bu-
curósa pre Ilean'a, si din minutulu acel'a n'a mai vediutu-o.

Dupa ce ajunsese copilulu imperatului acasa, spune ma-
mei sale întêmplarea cu fét'a cea frumósa chiar dupa cum v'o

spusei si eu dvóstre, — adeca elu spuse mamei s'ale atât'a câtu sciù dela lelea Nastasie, dar' eu, sciindu mai multu decâtu elu, ve spusei si mai multisioru. Destulu cà imperatesei î-i pârù bine cà feciorulu i-a adusu o féta atâtu de harnica, o torcatória atâtu de nazdravêna, — cà vedeti dvóstre dóra si la curtile imperatesci este lucru si inca câtu de multu?! Se imbraci tu atât'a amaru de câtana, se-i hranesci, se le mai dai si arme, si Ddieu mai scie câtu este acolo de lucru si de invăluitu?!

Imperatés'a inse, muiere buna si intielépta, nu dadù Ilenei câteva dîle nimicu de lucru, cà dóra erá obosita de cale, — ci o lasà pâna 'si va vení in ori. Intru-o séra inse dupa ce căm gândí imperatés'a ca si Ilean'a va fi odichnitu destulu, o chiamà in curte si-i dadù nici mai multu nici mai puçinu decâtu doi saci plini, unulu cu fuióre de cânepa si altulu cu fuióre de inu; si-i dîsè: — Ileana, vedi tu acesti doi saci, suntu plini de fuióre, si credu ca tu pâna deminétia le vei tórce tóte; deminétia se víi dar' drag'a mea cu saculu cu ghiemele; acum poti merge, dar' tórce subtîre si resucesce bine tortulu, se fia tare, se nu avemu valu cu elu la tiesutu!

Serman'a Ileana! de abia 'si duce biat'a de ea sarcinele pâna in chilia, nici nu cutéza a le deslegá, ci incede a plânge, si plânge, si se vaieta, si-si blastema ciasulu in care s'a nascutu, si blastema pre mama-s'a de ce nu a spusu adeverulu la feciorulu imperatului, cà-ci atunci nu o aduceá la curte se o faca de rusine. Pâna la mediulu noptiei tiênù totu unu plânsu. Atunci vede ca se deschide usi'a singura si intra in casa o baba lunga, séca, ghîbósa, cu nesce dinti lungi cá si coltii la grebla, erá intr'adeveru desîrata de nu-o poti numí mai potrivit cá „mediulu noptiei“ ori „marti-sér'a“ ori „mam'a huciului“ — erá baba Clóntia. Fiindu inse cà intêmplarea o aduse chiar intr'o marti séra, Ilén'a credea cà vede pre Martiolea. Câtu ce intra bab'a in casa, sufându greu in degete si radîmata pe o cârja, incede a incuragiá pre Ilean'a.

— Nu te teme, drag'a matusiei, va fi cum va rându' Ddieu, sciu eu de ce plângi, sciu eu ce superare ai, cunosc eu necasulu care te-a ajunsu, dar' nu te superá nimicu, culcá-te si dormi in pace, voiu isprávi eu totu lucrulu, apoi, tráindu in sàcrét'a ast'a de lume 'mi vei resplatí tu cândv'a ostenél'a.

Se culcà Ilean'a, câtu de frica, câtu de superare, câtu de rusine si câtu de bucuria; î-i veniá a crede ca bab'a ast'a e o strigóia si vré se o omóre, atunci se ingroziá si-i erá frica de ea; apoi se gândiá cà da déca-i mam'a padurei, si póte ca n'a omorí-o ci-i va tórce fuiórele, dar' o va si spune imperatesei, apoi ce rusine o se fia ace'a pentru ea!? Se cárm uitá din patu, de sub invèlitóre si nu se poteá destulu mirá de iutiél'a cu care se invêrtiá fusulu in degetele babei; gândiái ca nu alt'a fàrà draculu 'lu pórtá, — dómne iértame si nu me scrie in osénda! — asia de repede sfèraia in degetele lungi si subtîri ale babei. Nu trecù unu ciasu de vreme si bab'a golí unu sacu de fuióre si-lu umplù cu ghieme. Totu asiá de lesne facù si inulu totu ghieme, firesce dupa ce 'lu tórsè, — si, cum gatá lucrulu, se facù nevediuata, perí cá o naluca. Ilean'a nu credeá ca fuiorulu e torsu, credeá ca ea visasè numai intemplarea ce vi-o spunu, cu bab'a. Dar nici nóptea nu potù tiené pâna-i lumea; se facù odata si diua, si — pâna inca a nu se imbracă, fugí la sacu. Bucuri'a ei, cându vediù sacii plini de ghieme. Dá nu mai scoteá ghiemele afara, dá nu le càntaria in mâni, erá numai voia buna, poteái prinde iepuri cu ea, de voiósa ce erá. Cólea dupa prândiu merge cu sacii cei plini de ghieme la inaltiat'a imperatésa. Se fi audítu la laude, se fi vediutu de-aci incolo traiu si mai bunu, mâncarí si mai scumpe, haine si mai alese, scurtu: Ilean'a 'si aveá traiulu pre pamentu la curtea imperatésca.

(Va urmá.)

Feliurimi.

Neamtiulu si Romanulu. Pe la sfêrsitul veacului trecut pe cându se facea mesuratôrea mosiiloru Statului, trei ingineri nemti furè trimisi se mesure si se ingrigiésca de curatîrea paduriloru de pe lângă Resiti'a. Ei nu sciáu romanesc de afara de câteva cuvinte neaperatu de lipsa, cari inca le esprimáu fôrte reu.

Inoptandu prin padure, cea de-ântâiu' grigia le fû se-si face o coliba de adapostu si se-si pregatésca o cina.

— Face la noi *cu limb'a* (coliba), disè unulu din ei càtra unu tieranu românu ce-i insociá.

— Da, d-le, nu se cuvine se facu *cu limb'a*.

— Face la noi cu limb'a — repetî neamtiulu restitu.

— Dar' d-le nu se cade se facu cu limb'a.

— Face la noi cu limb'a, Donnerwetter Sacrament, se resti a trei'a óra neamtiulu lovindu aspru cu piciorulu in pamentu.

Românu'n scóse o limba de trei coti.

Du verfluchtes Gesindel, se nacaji neamtiulu, lovindu cu bastonulu in obrazniculu romanu.

Românu'lu fuge si-i lasa pe nemti singuri la trupin'a unui stejaru.

Nemtii resbiti de fóme chiama mai târdîu érași pe românu.

— Ioane, face la noi unu *chin* friptu si siese oi fertu (o gaina fripta si siese óue fierte).

— Domnule, dar' pela noi nu se mânânca câni fripti, nici oi fierte.

— Face la noi unu chin friptu si siese oi fertu.

— Dar' d-le, eu nu sciu cum se fierbu oile, nici cum se ve frigu cânele.

— Saperment, face la noi unu chin friptu si siese oi fertu.

Ioanu plecà si povestindu altoru soçi ai sei curiésele gusturi ale domniloru nemti, dupa multa alergare si ciorovaiala, gasesce unu câne si siese oi. Cânele si cincii oi le legà de unu arbore, ér' din o óie face o tocana, de merge vestea in nóue tieri si peste nóue màri.

Intr'acea venisera si alti nemti, cari inse sciáu si romanesc, cà-ci petrecuserà de mai multa vreme priutre romani.

Pe cându inginerii nostri incepu se se plângă de obrasnici'a românu'lu, ce si-a scosu limb'a inaintea loru, Ionu aduse unu castronu mare plinu cu tocana.

— Se trairi boieri d.-vóstra, cà n'am sciutu cum se ve feromu cele siese oi, si asiá amu taiatu numai un'a, si amu făcutu din ea o tocana, se ve ajunga la toti, ér' bietulu „balanu," dieu! cà m'a durutu inim'a si nu l'amu potutu taiá, déca chiar' vreti inse,

Pam legatu aci aprópe de unu stejaru, spuneti-mi cum se vi-lu frigu, si desí me dóre sufletulu de bietulu meu „balanu,“ eu totusi ve implinescu poft'a.

— Was sagt er? — Ce dîce, elu? iutrebarea inginerii nostri pe prietenii loru.

Dupa multa ciorovaiala si cu midilocirea noiloru talmaci se descurca tóte neintielegerile si iasa la lumina, cà nici nemtiloru nu le venise nici prin gânda se cêra friptura de cîne si de oi fierte ci voiáu se cêra o gâina fripta si siese óuè fierte.

Economi'a nationala este titlulu unei interesante reviste, care a inceputu se apara la Bucuresci sub directiunea Dlui *Petre S. Aurelianu* membru alu Academiei romane, si mai adese fostu ministru de agricultura si comerciú. Apare in fie-care septemâna: Lunea, si costa pentru Austro-Ungaria 12 fl. pe anulu intregu. — In contiênutululu seu e divisa in parte: economica, agricola si industrialá, comercialá si financiara, — apoi corespondentie si diverse, revista comercialá etc.

Cam tardiu. — Fetiorulú: Amu venitu se'ti spunu domnule parinte, cà eu m'asiu insurá si asiú luá bucurosu pe Floric'a lui Toderu Pa-coste. Noi suntemu cu tóte gat'a.

Popa: Bine fátulu meu, dér, mai ântâiu veniti odata amendoi la mine, cà se me convingu sciti voi religi'a si datorintiele cásatoritiloru.

Feciorulú: Se ne aducemu si copii cu noi?

Gazet'a acést'a ese in tóta lun'a si costa pre anu 1 fl.

Proprietariu, Redactoru si Editoru: Niculae Feketé Negrutiu in Gherla.

Gherla Imprimari'a „Aurora“ p. A. Todoranu 1885.